

EYÜP BABACAN

Erdi BATUR

E. Vali

Soyadının anlamına uygun, olgun hareket eden, kalender, sempatik davranışı ile cana yakın, güvenilir bir insan olarak “Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi” öğrencisi iken tanıdım kendisini.

Öğrenciliğin ilk yıllarında fakültenin Cebeci Caddesine bakan balkonunda arkadaşlar ile oturup sohbetlerimiz olurdu. Bu sohbetlere Eyüp Babacan da katılırdı. Konuşmalar daha ziyade öğrencilikle ilgili konular üzerinde olmakla birlikte, çeşitli konulara değinilir şekilde sürerdi. Arkadaşlardan bazıları gelecek hakkında görüşlerini açıklar, mezun olduktan sonra bulunmak istedikleri görevlerden söz edilirdi.

Eyüp Babacan da kendisinin hayat hikayesini kısaca anlatmıştı. Doğduğu köyü, öğrenim hayatında geçirdiği safhaları, o zaman hafızamda ilginç olarak yer etmişti. En çarpıcı özelliği, çalışma hayatından (öğretmenlik) sonra tekrar öğrenciliğe dönmüş olmasıydı. Eyüp fakülteden 1962 yılında mezun olduktan sonra, uzun bir süre birbirimizle haberleşmemiz olmadı.

Aradan çok uzun yıllar geçtikten sonra karşılaşma 1981 yılında mümkün olmuştu. Yaz mevsimi geldiğinde, yıllık iznimin bir bölümünü memlekette baba ocağında geçirdikten sonra kalan kısmını Kuşadası'ndaki yazlık evimde ailemle geçirirdim. Eyüp Babacan'ın da aynı sitede evi vardı. Bu sebeple görüşmelerimiz tekrar başladı.

1981 yılında Aydın Vali Yardımcısı görevinde bulunuyordum. Bir gün odama gülerek geldi. “Hangi rüzgar attı sizleri buraya ?” dedikten sonra

kendilerini görmekten çok memnun kaldığı ifade ederek konuşmaları sürdürdük. Hoş sohbetin sonunda Eyüp Babacan niçin geldiğini açıkladı.

Emekli olduktan sonra Aydın Milli Emlak'tan Kuşadası'nın Caferli Köyünde bir arazi satın aldığını, fakat köy yolunun bozuk olduğu için gi-diş-gelişe müsait olmadığını, bu sebeple yolun düzeltilmesini, mümkünse asfaltlanması isteğinde bulunmak için geldiğini söyledi.

Kendisine, “konuyu Yol-Su-Elektrik (YSE) Müdürlüğüne intikal ettirip, yolun incelenmesi yapıldıktan sonra yaptırırız. Ama asfaltlanmasına söz veremem” diye cevap vermişim. “Ne işler yapıyorsun?” deyince, cevap olarak “baba mesleğine dönüş yaptım, çiftçilik yapıyorum” demişti.

EYÜP BABACAN'IN İLGİNÇ HAYAT HİKAYESİ

“Doğum tarihim net olmamakla beraber 1935 yılı ekin biçme aylarında tarlada, yabancı fındık ağacının gölgesinde dünyaya gelmişim. 5 çocuklu ailenin 4. çocuğu olarak. Annem ve babam tarlaya iki kişi olarak gitmişler, eve üç kişi olarak dönmüşler” diyerek konuşmasını devam etti.

“Doğduğum yer, Sinop İli, Gerze İlçesi'nin 9 mahalleden oluşan üç haneli Seymen Mezrası'dır. Üç erkek, iki kız, beş kardeşle anne-baba ve nine ile uyumlu ve çok çalışkan bir aile olarak kısa zamanda köyün en varlıklı

ailesi olmuşuk. Küçük yaşlarda tarlada çalışarak, ayrıca koyun-keçinek güderek çobanlık yapıp aileme katkıda bulunurdum.

Ninem çok otoriter olup, herkes onu dinler, evdeki kilitli yerlerin anahtarını onda bulunurdu. Annem evin her işini yapan çalışkan, elinden her iş gelen hamarat bir kişi olarak beni, okula başlamadan önce köydeki mahalle mektebine göndererek eski harflerle okur-yazar hale getirmişti.”

OKUL DÖNEMLERİ

Müfredatı ilkokul 3'üncü sınıfa kadar olan, Eğitimci Okulunu 1945 yılında bitirince, daha okumak istemiş. Ağabeyi Hasan, Gerze'de ilkokulu bitirmiş, Sinop'ta ortaokula devam ediyormuş. Kendisi de bir yerde ilkokulu bitirip Kastamonu-Gölköy Enstitüsü (öğretmen okulu) imtihanlarına girmeyi hedeflemiş. Fakat o yıl, önce ninesi ardından annesi vefat etmiş. Okullar açılalı da iki ay olmuş. O günlerde Kabalı Nahiyesi'nden bir tanıdıkları evlerine misafir olarak gelmiş. Gelen misafirin üç oğlunun da okula gittiğini öğrenince Eyüp kendisinin de okumak istediğini söylemiş. İsmail amca bu söze etkilenmiş ve babama başöğretmen ile sınıf öğretmenini ikna edebilirse haber göndereceğini, üç çocuğu ile birlikte 4 çocuk okula beraber gidebileceğini söylemiş.

Okula kabul edildiği haberini alınca, 30 km yürüyerek köylerine ulaştığı er-

tesisi günü Eyüp yeniden okullu olmuş. Bunu gerçekleştiren ve hayatının dönüm noktası olan girişimci İsmail amca ile sınıf öğretmeni Nezehat Hanımı Şükranla andığını söyleyerek, ilkokulun 4'ncü sınıfını geçince özgüveni artan Eyüp **“bir şeyi hedef olarak benimsemişsem, oraya erişme umudunu kaybetmeyeceğim”** hükümünü kendisine prensip edinmiş.

İlkokul 5'nci sınıfı Gerze'de çocuksuz aile olan Rafet amcanın evinde kalarak İnkılap ilkokulu'nda okumuş. O yıllarda köyden gelip şehirde okumak isteyenler; belirli miktar un, süt ürünleri, bal vb. karşılığında, bir ailenin yanında kalarak, o ailenin gözetiminde okula devam ediyormuş.

Rumeli göçmeni olan aile *“eski Türkçe'ye vakıf olduğumu ve mevlüt kitabını ezbere kıraat ettiğimi”* öğrenip, çevreye de bunu duyurunca, mevlüt okumaya çağırılmaya başlamışlar. O yaşta sesi güzel ve hem de buğulu olduğu için, okuması beğenilmiş olacak ki, dinleyici hanımlar cebine para koyarlarmış. Böylece hayli parası da olmuş. Çok verimli bir ders yılı geçirdiğini ifade eden Eyüp Babacan, yakında ilkokuldan mezun olacağını düşünerek, kendi yolunu çizmek üzere Göl Köy Enstitüsü giriş sınavlarına katılmak için müracaatını yapmış. Mezun olunca köyüne dönüp haber beklemeye başlamış.

Bir tarafta harmanda babasına yardım ederken, haber getirecek gezici öğretmenin yolunu gözlemiş. Bir sabah sevinçli haber gelince; bundan sora babasının verdiği heybeye diploma ve sertifika doldurma dönemi başlatacak olan Eyüp Babacan yola koyulmuş. Kamyonla önce Kastamonu'ya, oradan da okula gelmiş. Okul tam bir park görüntüsünde imiş. Bahçesinde kızıl-erkekli öğrenciler dolaşırken, kendisini yepyeni bir dünyada hissetmiş.

“Geçici yatakhaneye yerleştik. İmtihan günü ve saatini beklemeye

başladık. Sınav sözlü, Türkçe ve matematik ağırlıklı idi. Ben kazananlar arasında idim ve çok sevindim. Okula yeni kayıt olan bizler 4 sınıflı dolduracak sayıda idik. Ancak ortada bir bina yoktu. Tespit edilen arsa üzerine iki ay içinde 4 sınıflı bir binayı, okuldaki kalfa nezaretinde, bizzat biz öğrenciler çalışarak inşa ettik. 5 yıl kendi yaptığımız bu sınıflarda okuyarak mezuniyete hazırlandık.”

Bu 5 yıl boyunca okul müfredatı dışında anımsamalarını şöyle sıraladı:

- Harçlığından biriktirip aldığı bisikleti isteyenlere kiraya vererek ufak yollu para kazanıp, bisiklete binmeyi öğretmiş,
- Fotoğraf makinesi olarak fotoğraf çekmeyi ve tab etmesini öğrenince para kazanmış,
- Yaz tatilinde idareden izin alarak, okulun kamyonunda şoföre yardım ederek direksiyon kullanmasını da öğrenmiş,
- Okulda “Ekman Sistemi ile İngilizce Öğreniniz” isimli kitap eline geçince yabancı dil merakı başlaması ile ileride İngilizce öğretmeni olmayı aklına koymuş.

Eyüp Babacan Köy Enstitüsü'nden mezun olanca Muş İli Bulanık İlçesi Karaağıl Nahiyesi Başöğretmeni olarak atanmış. 1952 yılı Temmuz ayında göreve başlayarak iki ders yılı tek öğretmen olarak 5 sınıflı okulda; yarısı Kürtçe, diğer yarısı Çerkezce, çok azı da Türkçe bilen öğrencilere öğretmenlik yapmış.

İki yıl sonra isteği üzerine Sinop İli'ne tayini çıkınca vali muavini başkanlığındaki kurul “sen doğuda iki sene hizmet verdiğin için ulaşımı kolay, yol kenarında bulunan Gerze'nin Çakallı Köyü okuluna tayin ettik” denilince, Devlette gördüğü dürüstlüğü gururunu yaşamış.

Öğretmenliğin 4'ncü yılında Gazi Eğitim Enstitüsü İngilizce Bölümü imtihanlarına girmeye karar vermiş.

Fotoğraf 1 : Göl Köy Enstitüsü

Bunun için İstanbul'a gelerek yaz kurslarına devam etmiş. Çok sıkı ve disiplinli çalışma gayreti ile hazırlanıp, girmiş olduğu imtihan sonuçları listesinde ismini görünce, hayatının en mesut gününü yaşamış.

“iki yıllık müfredatı olan İngilizce Bölümünde, isim yapmış Türk öğretmenler, Amerikalı ve İngiliz okutmanlar vardı. Giyim ve tavırlar sükseli ve neşeli idik.”

İkinci ders yılı yani son sene çok aktif geçmiş, mutak ve danslı toplantıların tertip ve açılışlarını yapmış, hocalar ile diyalog geliştirmiş. Hocası Amerika'ya giderken varlıklı çevrelerin çocuklarına verdiği özel dersleri kendisine devretmiş olduğundan, henüz öğrenci iken mesleği icraya başlamış.

Bu yıllarda çevreden aldığı kıvılcımla Siyasal Bilgiler Fakültesi (SBF) olmazsa, Hukuk Fakültesinde okumaya karar vermiş. Fakat bu fakülteler sadece lise diploması olanları kabul ettiğinden, Gazi Eğitim Mezuniyet imtihanları ile beraber, aynı devrede girdiği Ankara Kurtuluş Lisesi'nden imtihana girerek lise diploması almış.

“Bu sırada İngilizce öğretmeni olarak Ardahan Orta Okulunda göreve başladım. Ankara'ya dönüp lise dip-

lomasına da sahip olunca, Siyasal Bilgiler Fakültesi (SBF) için müracaatımı yaptım. Ama bu arada hukuk fakültesine de kaydımı yaptırmıştım. SBF'nin giriş imtihanlarını burslu olarak kazanınca çok sevdim."

Ders yılı başlamadan önce, olan biteni anlatmak ve gerektiğinde yardım sözü almak için köye gittiğinde; Babası "Ne dedin? Oğlum kaymakam mı olacak" diye çok sevinmiş. Ayrıca babasına, birikmiş parasına belli miktar eklerse, bir araba alıp, daha az yorulup, daha çok İngilizce dersi verebileceğini söylemiş. Sonra istediği yardımı almış. İlk fırsatta ehliyet alarak, arkasından mavi renkli ford consul marka arabasına sahip olarak ders vermesi de artmış.

FAKÜLTE'DEN MEZUNİYET

"Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olunca memleketim Sinop İli'nde Maiyet Memuru olarak göreve başladım. Vali babacan tavırlı bir Albay idi. Belediye hizmetlerini mülki idare amirlerine bırakıyordu.

Kaymakam vekili ve belediye başkanını olarak ilk görev yerim Ordu'nun Korgan İlçesi'dir. İlçe merkezi küçük ve köy görünümlü idi. İlçe'nin yolu kamyonların aşındırması ile sanki bir dere yatağına dönmüş, su birikintisi ile çamurlu tek yolu vardı. Bir sabah lojman kapısının önüne bir çift çizme bırakılmış gördüm. İlçe'ye yeni gelenler için böyle yapılmış. Yolum karşısındaki satıcı böyle söylemişti. Parasını verip aldığım o çizmeleri hiç giymedim.

Belediye'nin hiç parası yoktu. Personel giderleri zor karşılanırdı. Ordu Valisi ile görüşürken il'e dış ülke kaynaklı buğday yardımı geldiği, diğer belediyeler miktar düşük olduğu gerekçesi ile kabul etmediklerini, şayet kendisi de kabul etmez ise, yardımın olduğu gibi geri gönderileceği söylenmiş. Vali Bey'e "hem bize düşeni, hem de istenmeyenini tamamını istiyorum.

Ben buğdayı dağıtmayacağım, para gibi kullanıp ilçenin tek yoluna taş döşeyerek yapacağım" deyince asker vali kabul etmiş. Dediği şekilde yolu yaptırmış. Çalışmadan halk çok memnun kalmış. Ayrıldıktan sonra caddeye Babacan ismi verilmiş.

Sonra Giresun'un Keşap ilçesine gelmiş. Lojman önünde 4 çeker Landrover'i görünce sevinmiş. Vali Ali Rıza Aksu, yakında emekli olacak sınıf arkadaşına bu aracı vermiş. Emekli olunca Bayındırlık arabayı geri istemiş. Vali Bey "Şimdi hiç olmaz. Oraya genç bir kaymakam adayı geldi, kendisini adam yerine konmadığını düşünebilir" diyerek aracı geri vermemiş.

Keşap'ta idari işlerin yürütülmesinde ve disiplin işlerinde bir sıkıntı olmamış. Belediye'ye olabildiğince yardımcı olduğunu, çalışmayan elektrik santralının jeneratörleri çalışır hale gelmesi için gösterdiği gayret sonucu her yer aydınlanınca çok takdirle karşılanmış.

Keşap'a bağlı Karabulduk Nahiyesine tayini gelmiş. Vali Bey, çevrede tenzili rütbe gibi yorumlara sebep olur düşüncesi ile Bakanlığa bildiren tayin yeri değişince, Sinop Boyabat Saraydüzü Nahiyeye Müdürü olmuş. Sonra, çok kısa bir süre Afyon-Şuhut kaymakam vekilliğinde kalmış. Şuhut'ta afyon ekimi yapıldığından; bunun ekimi, çizimi, satışa çıkarılışı, dünya pazarlarında uyuşturucu ham maddesi olarak kullanılması konuları dikkatini çektiğinden kendisinde gelecek için vizyon değişikliği husule getirmiş.

Sonra Kaymakamlık Kursuna katılmış. 1964 yılında asil kaymakam olarak kurada Sivas-Kangal'ı çekmiş, istek üzerine Sinop İli Durağan Kaymakamı ile yer değiştirmiş. Küçük olan ilçeye hemen gitmemiş. Zira o günlerde Amme İdaresi Enstitüsüne kabul edilmiş.

29 Ekim 1964'te nişanlanmış, 8 Temmuz 1965'te nikah ve düğün yapılmış. Tıp fakültesinde ihtisas yapmaya başlayan eşi Emel Hanım Ankara'da bulunmak zorunda olduğundan, bir müddet sonra askere gitmek üzere kendisi de Ankara'ya gelmiş.

EMNİYET

Müracaat etmesi üzerine uygun görüş ile o yıl Ankara Emniyet Müdürlüğü Siyasal Şube Müdür Yardımcısı görevine başlamış. Sonra iki yıl sürececek askerlik hizmetine başlayarak, altı ay Polatlı Topçu Okulunda, bir yılı Lüleburgaz'da, son altı ayı Genel Kurmay tercüme şubede göreve devam etmiş.

Askerlik bitiminden sonra Ankara Emniyet Müdürlüğünde aynı göreve dönmüş. O dönemde Fulbright burs imtihanlarını kazanarak Amerika'ya nasıl gidildiğini öğrendikten sonra "siyasi ilimler mastır ve doktora çalışması yapmak üzere üniversiteye kabul ve burs teminini talep eden dilekçe" ile ilgili büroya müracaatını yapmış. Yapılan mülakatta soruya karşılık "Amerikan toplumunun temelindeki dinamizmi yerinde inceleyerek vizyonumu genişletmek istiyorum" cevabını vermiş. Bu cevap ile imtihanı kazananlar arasına girmiş.

"İçişleri Bakanı Dr. Faruk Sükan Amerika'ya gitmeme izin verdi. Bununla kalmayarak AOÇ Marmara Otel'de bir kokteyl düzenledi. Bakan Bey herkesin önünde "Git, vizyonunu genişlet, biz kör döğüşünden ancak bu yolla kurtuluruz" sözleri ile beni uğurladı."

AMERİKA -TUCSON -CHİCO

"İlk defa uçağa binerek, Ankara Esenboğa Hava Alanından New-York'a, oradan Meksika sınırına yakın üniversite şehrine vardık. Orada kaldığım iki ay süre sonunda İngilizce testinde başarılı olduktan sonra uçakla Chico'ya gittim. Ders yılı

sona erdiğinde “Mahalli İdarelerin Demokrasi ve Kalkınmadaki Rolü” konulu tezim kabul edilince “bir oh çekerek” sevindim. Diploma merasimi heyecanlı olmuştur. Aldığım diploma altında Kaliforniya Valisi Ronald Reagan imzası (sonradan ABD Başkanı) vardı.

Aynı gün eski senatör hocası, me-rasimden bir gün önce makamında Vali Reagan ile görüşüğünü “istersem vali yardımcısı olarak görev verileceğinden” söz etti. Sevindim, ama yurda dönmek istiyordum.”

YURDA DÖNÜŞ

“1970 yılı Temmuz başında yurda dönüş yolculuğum başladı. Londra’da yerleştiğim otele bir gün sonra eşim Emel geldi. Almanya’nın Münih şehrine geçince, 8 Temmuz evlilik günü hediyesi olarak ikinci el çok temiz bir Volkswagen aldım.(55 yıllık bu aracı hala oğlum Sinan kullanmaktadır.)

Münih’ten sonra yolculuğa arabamla devam ederek, Avusturya’ya geldiğimizde yollardaki viyadükler dikkatimizi çekti. Oradan İtalya’ya geçtik, ertesi günü Yugoslavya da olduk. Belgrat’ta Türk yemekleri yedik. Bulgaristan yolu ile Kapıkule Sınır Kapısı’ndan Türkiye’ye girdik.”

Fotoğraf 2

EMNİYET

“Ankara dönüşü Narkotik Şube Müdürü olarak göreve başladım. O yıllarda Batı ülke gençleri uyuşturucu

Fotoğraf 3

batağına saplanmıştı. Ülkede afyon ekimi yasaklanmıştı. Birleşmiş Milletler Cenevre toplantısına giden heyetlerde hep bulundum. Sonradan İnterpol Şube Müdürü oldum. İnterpol görevim 5 yıl sürdü. Dünyanın pek çok yerine giderek değişik yönetim ve kültürü tanıma fırsatım oldu. İnterpol Şube Müdürü olarak konu ile ilgili yurt içi ve yurt dışı bütün toplantılarda konuşmacı olarak bulundum.

Bu görevden sonra Ankara Emniyet Müdür Yardımcısı (siyasi işler) görevine başladım. Ankara Emniyet Müdür Vekilliği görevinde bulundum. Bakanlık baş müşaviri olarak Film Denetleme Kurulunda başkanlık görevinden sonra, Kocaeli Emniyet Müdürü iken kendi isteğimle 1981 yılında emekli oldum.”

İRDELEME

Eyüp Babacan’ın hayat hikayesi anlatısında; okumak için örnek olacak hayli olayların başından geçtiğini görmekteyiz. Onun daha küçük yaşlarda 3 yıllık eğitim okulundan sonra ilkokulu bitirmek için girişimlerini, kırsal kesimin kit imkanları karşısında okuma hevesi ile gösterdiği hırs ile köy enstitüsüne girişini, yabancı dil eğitimi için gerekli çalışmalar yaptıktan sonra Gazi Eğitim Enstitüsü İngilizce bölümüne girişi ile mezun olduktan sonra daha yükseklere

bakarak Siyasal Bilgiler Fakültesine girişi ve kamuda kaymakam olarak görev alması, Amme İdaresi Enstitüsü ve nihayet Amerika’ya gidip dağarcığına koyduğu diplomalarla kazandığı “Vizyon Değişikliği” sonucu Türkiye’ye döndüğünde Emniyet Teşkilatında üstlendiği “Uyuşturucu ile Mücadele” göreviyle yaşadığı ülke ve dünya toplumuna yararlı hizmetler yapmak için gösterdiği çalışmalarındaki dirayeti ve azmi takdire şayandır. Çünkü 3 yıllık eğitimden sonra, küçük yaşta okuma kararı alıp, bu merhaleleri aşmak kolay değildir. Büyük gayret ve çalışma ister. Bu büyük bir meziyet gerektirdiği için de herkes başaramaz. Onun için Eyüp Babacan’ın gösterdiği bu gayretli çalışmalar örnek olacak bir hayat hikayesidir.

Babacan emeklilik yıllarını, almış olduğu bakımsız araziyi çalışmaları sonucu ekilir-dikilir hale getirdiği zeytin çiftliğinde günlük hayatının hareketli yaşamını sürdürmektedir. Her yıl yaz mevsiminde gelen çocukları Serdar (inşaat mühendisi), Sinan (bankacı), Sibel (ABD- Boston) ile damadı, torunları toplanıp 14 kişilik ailesi ile mutlu yaşamını sürdürmektedir.

Not: Bu bilgilerin bir kısmı Eyüp Babacan’ın “Hayatım-Gördüklerim ve Düşündüklerim” isimli anı kitabı hazırlığındaki notlarından alınmıştır. Dileğimiz ve beklentimiz, anı kitabını yakın zamanda tamamlamasıdır.